

UNGA RÖSTER 2017

Tema: Inför valet 2018

En rapport där
unga ger sin syn
på framtid, jobb,
skola och politik!

 Mentor

FRYSHUSET

 UNGDOMAR_{.SE}

Key findings

4 av 10 känner oro inför framtiden

68% har inte fått tillräcklig information om arbetsmarknaden

81% anser att det är viktigt att rösta

2% anser att politiker alltid lyssnar på unga

Att bli lycklig är det svåraste att uppnå i framtiden

Dags att stärka ungas framtidstro!

I Unga röster 2017 ser vi ett tydligt resultat: närmare hälften av de 3219 unga som deltagit i undersökningen känner oro vid tanken på framtiden. Det är fler tjejer än killar som känner oro och bland dem som inte definierar sig som varken kille eller tjej är det hela 64 procent som känner oro. Rapporten ger även en indikation om var lösningen kan finnas. Bland de unga som har en vuxen som lyssnar på dem och som fått information om arbetsmarknaden är det färre som upplever oro vid tanken på framtiden.

När skolan, familjen och de nätverk som finns i ungas direkta närhet inte räcker till behövs mer stöd och kunskap. Nyckeln till att ge unga framtidstro ligger i möten, oavsett om de sker fysiskt eller digitalt. Det handlar om att vara där unga är och skapa förutsättningar för dessa möten, både mellan unga och vuxna men också unga sinsemellan. På så sätt skapas starka relationer, nätverk och framtidstro.

UNGT ENGAGEMANG TAS INTE TILLVARA PÅ

Rapporten undersöker även ungas tankar kring valet 2018. Hur ställer sig unga till att rösta, politiska frågor och politiskt engagemang? En sak råder det inga tvivel om – ungdomar känner

ett starkt engagemang. 81 procent anser att det är viktigt att rösta. Ungas tankar, åsikter och engagemang behövs tas tillvara och lyssnas på. Detta sker, enligt unga, inte idag då endast 2 procent anser att politiker alltid lyssnar på dem.

Detta duger inte. Vi vet, med mångårig erfarenhet i ryggen, att ungdomar som inte känner sig lyssnade på eller inkluderade i samhället löper högre risk att utveckla destruktiva levnadsmönster. Nu är tiden för att hjälpas åt att förbättra statistiken – från skola och föräldrar till organisationer, företag, politiker och civilsamhälle.

Johan Oljeqvist
VD, Fryshuset

Karin Jordås
Generalsekreterare
Mentor Sverige

Innehåll

Om undersökningen	// 5
4 AV 10 UNGA KÄNNER ORO INFÖR FRAMTIDEN	// 6
Tjejer mer ångestfyllda	// 6
Yngst = gladast	// 6
Att bli lycklig	// 9
VAD BEROR UNGAS ORO PÅ?	// 10
Vuxenstöd	// 10
Arbetsmarknaden	// 11
Mer praktik efterfrågas	// 11
Nyckeln till framgång	// 12
Betygshets vs kontakter	// 12
TEMA 2017: INFÖR VALET 2018	// 14
Politiker: lyssna!	// 14
Rösta – varför och när?	// 14
Politiska nyheter via sociala medier	// 16
Vilket parti skulle unga rösta på idag?	// 16
Vilka politiska frågor är viktiga?	// 17
Tre partier sticker ut	// 17
Partisympatier och framtidstro	// 18
Slutdiskussion	// 23
Metod	// 24
Om oss	// 24
Bilagor	// 26

Om undersökningen

3219

ungdomar i åldrarna

13–24 år

från *hela landet*

17 har svarat på frågor

anonymt

För tredje året i rad släpper Mentor Sverige, Fryshuset och Ungdomar.se rapporten Unga röster, en rapport där unga ger sin syn på framtid, jobb och skola. 2017 års tema är "Inför valet 2018" – en djupdykning i hur unga ställer sig till politik och det stundande valet.

Syftet med Unga röster 2017 är att få en bild av hur Sveriges unga mår idag. Undersökningsdelen tar sig an denna uppgift genom att fokusera på tre specifika områden: vuxenkontakt och vuxenstöd; skola, arbetsliv och skolans förberedelse inför arbetslivet; samt politik, val och politiska frågor.

På flera ställen i rapporten har undersökningens deltagare getts möjligheten att svara med egna ord och själva resonera kring eventuella lösningar och åtgärder på problem och orosmoment. Vad vill Sveriges unga ha mer av för att känna sig förberedda inför såväl arbets- som vuxenlivet? Vad har de för tips till politiker för att få unga intresserade av politik? Genom möjlighet till kommentarer och fritextsvar har deltagarna delat med sig av åsikter, funderingar och råd. Dessa presenteras löpande genom rapporten.

Lucella Bergström

Verksamhetsansvarig, Ungdomar.se

Leandro Pinto

Kommunikatör, Mentor Sverige

Rapportförfattare

Rapportförfattare & formgivare

*Unga är framtiden,
hör på oss.*

Annat, 22-24 år, Skåne län

4 AV 10 UNGA KÄNNER ORO INFÖR FRAMTIDEN

Ungdomsåren kan för många vara en period kantad av stora beslut som måste fattas inför framtiden. Vilken skola ska jag välja? Vad ska jag plugga? Vad vill jag jobba med i framtiden? Var ska jag bo så småningom? Det är en tid av identitetsbyggande och en tid då många unga känner att de val som måste göras är orubbliga och avgörande inför framtiden.

Så hur känner unga inför den framtid de måste förbereda sig inför? Hur känner de kring arbetsmarknad och politik; kring mål, drömmar och lycka? Det, bland mycket annat, har vi försökt ta reda på i denna undersökning. Dags att ge ordet till ungdomarna!

TJEJER MER ÅNGESTFYLLDA

Närmare hälften (47%) av ungdomarna som deltagit i Unga röster 2017 känner sig antingen oroliga och ångestfyllda (40%) eller ledsna och nedstämda (7%) vid tanken på framtiden. Endast 29% känner sig antingen glada och nöjda eller riktigt glada och hoppfulla (se Figur 1).

Delas siffrorna upp efter kön framgår det att 12 procentenheter fler tjejer än killar känner sig oroliga och ångestfyllda eller ledsna och nedstämda vid tanken på framtiden – för tjejer ligger siffran på 50%, medan den för killar når 37%. Av de unga som valt ”annat alternativ” eller ”osäker” på frågan kring vilket kön de definierar sig som uppger hela 64% att de känner sig oroliga och ångestfyllda eller ledsna och nedstämda vid tanken på framtiden (se Figur 2).

YNGST = GLADAST

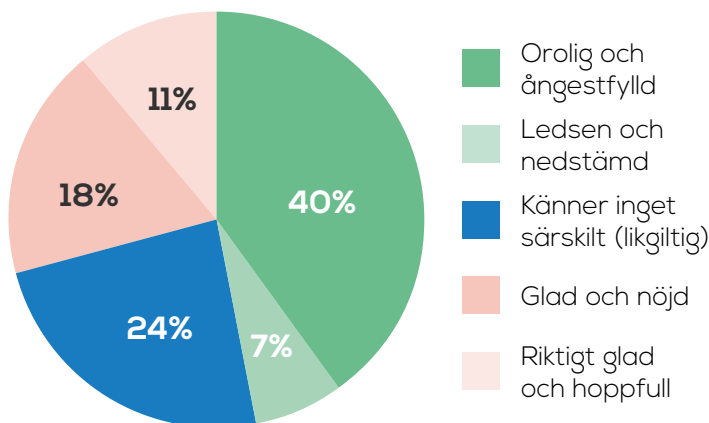
Segmenteras svaren efter ålder blir det tydligt att det är i åldersgruppen 13-15 år som de flesta unga känner sig riktigt glada och hoppfulla

vid tanken på framtiden (21%) – det är även i denna åldersgrupp där minst antal ungdomar uppgett att de känner sig oroliga och ångestfyllda vid tanken på framtiden (37%) (se Figur 3).

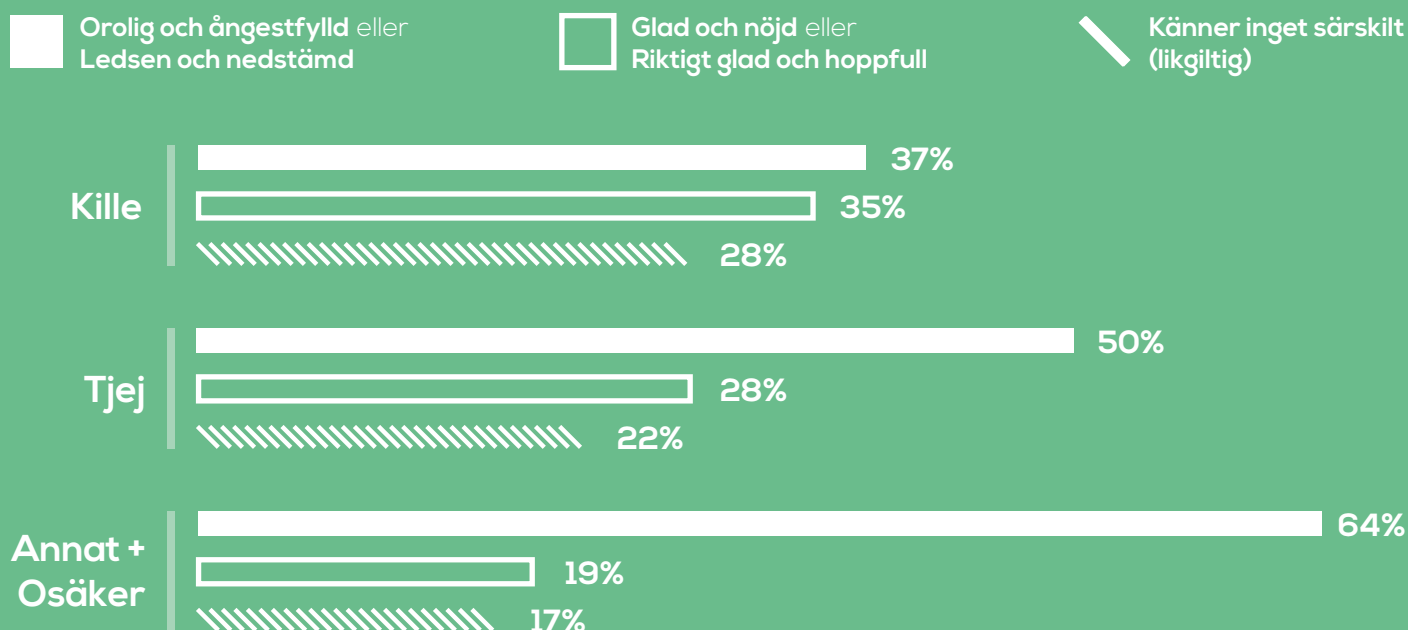
Siffrorna blir dock mörkare ju äldre respondenterna blir. Flest antal oroliga och ångestfyllda respondenter (53%), och samtidigt minst antal riktigt glada och hoppfulla respondenter (10%), återfinns i åldersgruppen 19-21 år. Följaktligen är det även i denna åldersgrupp som den största skillnaden mellan svarsalternativen ”riktigt glad och hoppfull” och ”orolig och ångestfylld” återfinns (43 procentenheter).

Vi ser en minskning av andelen oroliga och ångestfyllda igen i den äldsta ålderskategorin 22-24 år. Där uppger 39% att de känner sig oroliga och ångestfyllda inför framtiden.

Figur 1. Hur får tanken på framtiden dig att känna dig?

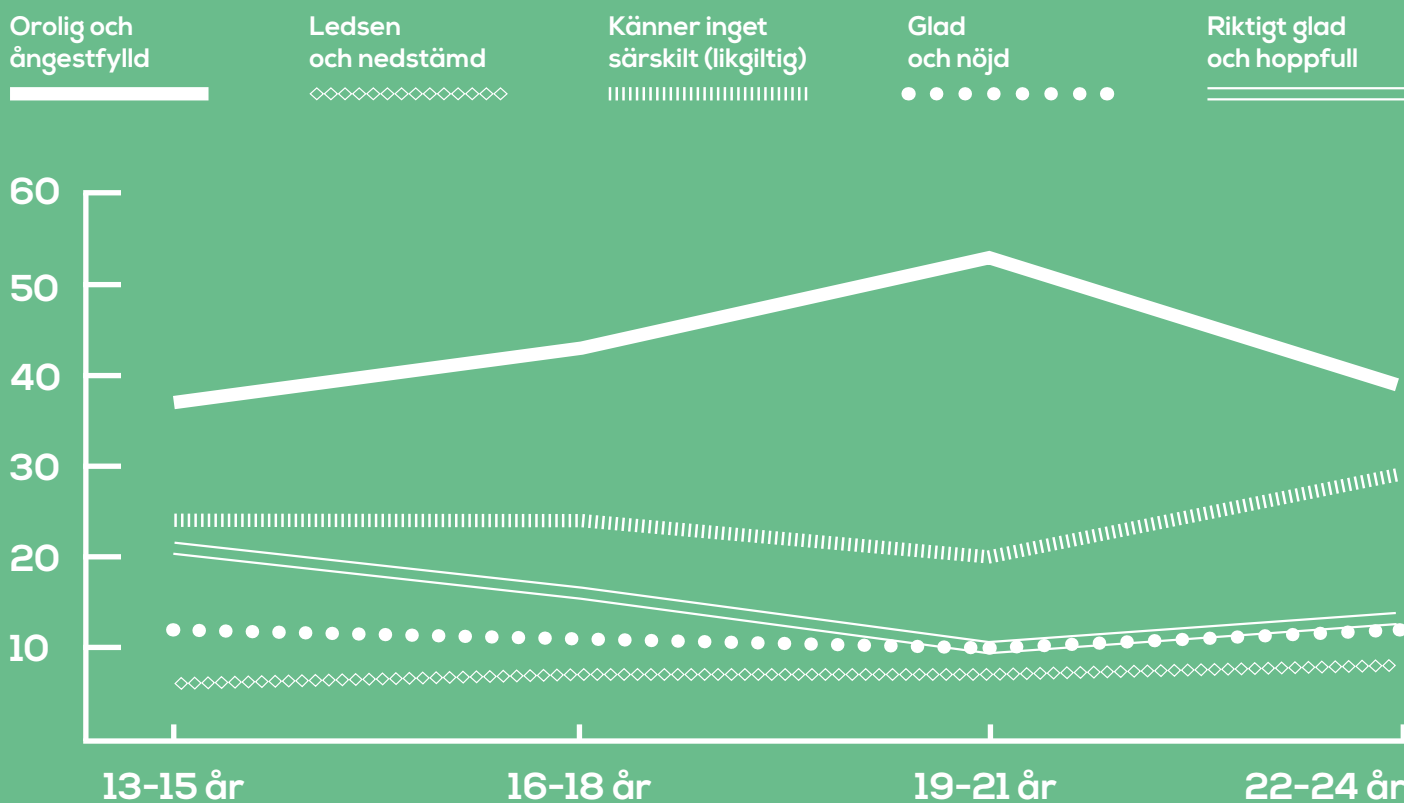

Figur 2. Hur får tanken på framtiden dig att känna dig?

Figur 3. Hur får tanken på framtiden dig att känna dig?

Svar i procent

Jag vet inte vad jag vill bli, och lärarna tjarar på mig att jag ska veta. Jag vet ingenting och jag bara gråter när jag tänker på det. Jag vet inte vad jag ska göra...

Osäker, 13-15 år, Västra Götalands län

Har kommit in på en bra högskoleutbildning, men likt flera i min ålder drabbas man väl någon gång av en "existentiell kris" när man ställs inför så avgörande val och självklart brottas man med tankar om huruvida man valt rätt utbildning osv.

Kille, 19-21 år, Hallands län

Älskar mitt liv.

Tjej, 16-18 år,
Östra Götalands län

Hur får tanken på framtiden dig att känna dig?

Möjlighet att komplettera svar med skriftlig kommentar

7 av 279 kommentarer

Vill gärna bli en fotbollsproffs för att fotboll är det enda som kan få mig ur allt annat.

Kille, 16-18 år, Västerbottens län

Jag ser stora möjligheter i framtiden.

Kille, 19-21 år, Dalarnas län

Känns som det livet kommer vara mer passande för mig, mer frihet att göra alla möjliga egna val.

Tjej, 16-18 år, Stockholms län

Ändras från dag till dag, mest ganska hopplös, att bli fast i ett jobb hela livet låter dödstråkigt.

Tjej, 13-15 år, Skåne län

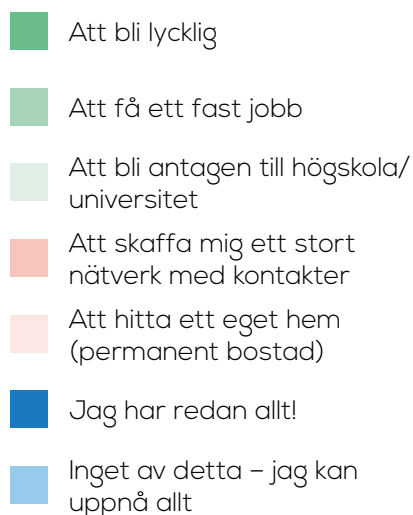

Yngre mer säkra på att de kan uppnå allt!

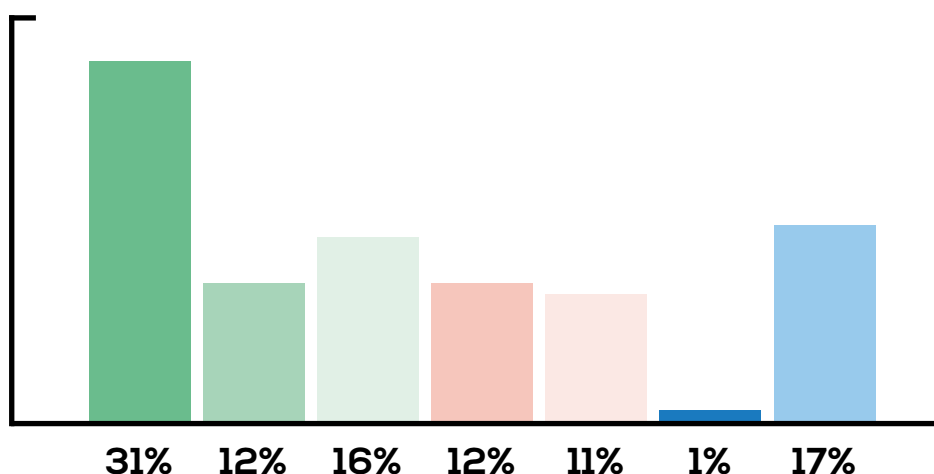
ATT BLI LYCKLIG

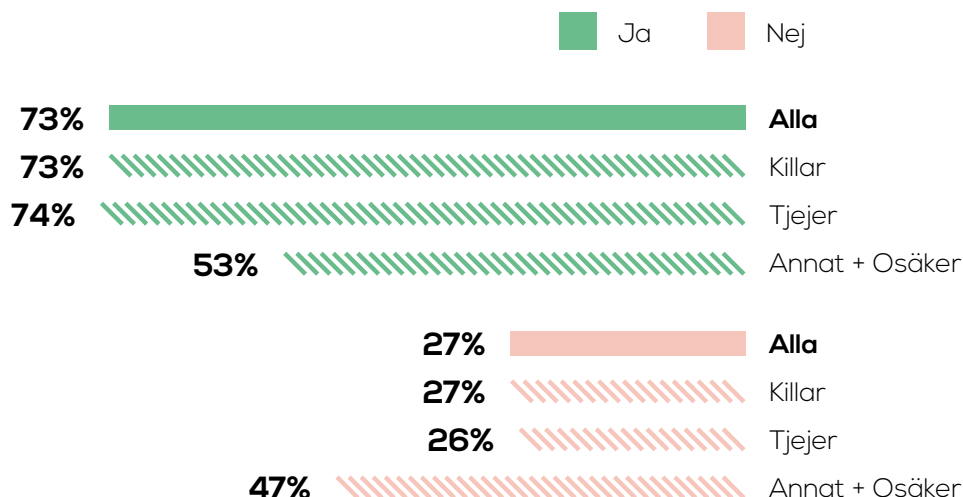
Vad tänker dagens unga kring vad som kommer bli deras största utmaning i framtiden? Nästan en tredjedel av de som deltagit i undersökningen (31%) har valt svarsalternativet "att bli lycklig" som det svåraste att uppnå i framtiden. 16% tror att det svåraste kommer att bli att ta sig in på högskola eller universitet och 12% tror att det kommer att bli svårast att skaffa sig ett stort nätverk med kontakter. 17% uppger att ingenting är svårt att uppnå i framtiden och att de känner att de kan uppnå allt (se Figur 4).

Oavsett ålder så tror de flesta av ungdomarna i undersökningen att lycka blir svårast att uppnå i framtiden. Siffran är dock lägst i ålderskategorin 13-15 år, jämfört med ålderskategorin 22-24 år där den högsta siffran (35%) återfinns. Det är också bland de mellan 13-15 år som allra flest tror att de kan uppnå allt – nästan 1 av 5 (19%) i denna åldersgrupp tror inte att något är svårt att uppnå i framtiden. Ju äldre de svarande blir desto färre är det som tror att de kan uppnå allt; bland de mellan 22-24 år är det 12% som tror att de kan uppnå allt.

Figur 4. Vilket av följande alternativ känner du kommer att vara svårast att uppnå i framtiden?

Figur 5. Finns det någon vuxen i din närhet som lyssnar på dig, dina tankar och eventuella problem?

VAD BEROR UNGAS ORO PÅ?

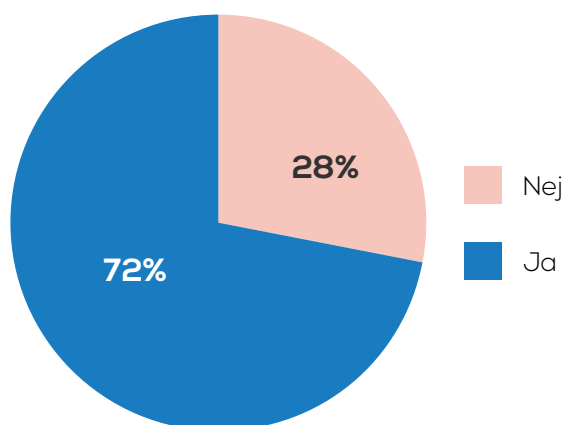
Varför ser nästan hälften av Sveriges unga dystert på framtiden? Varför tror de att det kommer att bli svårt att bli lycklig i framtiden, och finns det något samhället kan göra för att ge unga mer framtidstro? I kommande kapitel försöker vi urskilja några av de faktorer som kan tänkas ligga bakom varför ungdomar mår som de gör, men också om undersökningens resultat kan säga oss något om hur eventuella lösningar på problemen skulle se ut.

VUXENSTÖD

På frågan om det finns någon vuxen i ungas närhet som lyssnar på dem, deras tankar och eventuella problem svarar nästan 3 av 4 unga i undersökningen "ja". Drygt var fjärde ungdom uppger alltså att de saknar en vuxen person som lyssnar på dem (se Figur 5).

Inga nämnvärda skillnader står att finna tjejer och killar emellan. Bland killarna svarar 73% "ja" på frågan och 27% svarar "nej"; bland tjejerna svarar 74% "ja" på frågan och 26% svarar "nej". Bland de som uppgett "annat alternativ" eller "osäker" som kön stiger dock "nej"-siffran markant. I denna grupp uppger nästan hälften (47%) att de saknar en vuxen som lyssnar på dem.

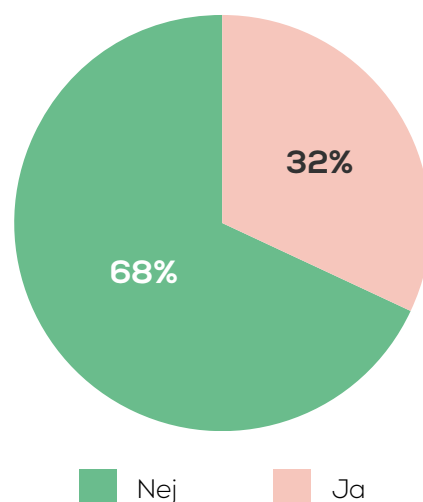
Tar man en närmare titt på skolans värld framgår det att majoriteten av dagens unga

Figur 6. Har det funnits stunder under din skolgång när du önskat mer stöd från en vuxen?

saknar vuxenstöd i just skolmiljön. Även om många upplever att de har en vuxen som lyssnar på dem i allmänhet (se föregående fråga) uppger 72% att de upplevt stunder under sin skolgång då de önskat mer stöd från en vuxen (se Figur 6). 10 procentenheter fler tjejer (75%) än killar (65%) har upplevt dessa stunder.

Figur 7. Känner du att du genom skolan har fått tillräcklig information om hur jobbmärknaden fungerar och dina möjligheter?

ARBETSMARKNADEN

Drygt 2 av 3 ungdomar (68%) i Unga röster uppger att de, i skolan, inte har fått tillräcklig information om hur arbetsmärknaden fungerar (se Figur 7). Fler tjejer än killar upplever att de inte fått tillräcklig information (71% tjejer, 59% killar). Det är i åldersgruppen 19-21 år som de allra flesta (74%) upplever att de inte fått tillräcklig information.

Vid denna fråga kunde respondenterna kommentera sitt svar i fritext och en snabb genomläsning av de kommentarer som lämnats visar på ett mönster. De som i kommentarerna uppgett att de studerar/har studerat ett yrkesförberedande program på gymnasiet upplever även i högre utsträckning att de fått tillräcklig information om arbetsmärknaden; detta genom bland annat studiebesök, praktik och goda kontakter med branschfolk. Av detta går det självklart inte att dra några statistiska slutsatser, men det är ett mönster värt att nämna.

MER PRAKTIK EFTERFRÅGAS

Hur önskar då unga att de fick information om arbetsmärknaden? Tydligt är att mer kontakt

med bransch och arbetsmärknaden efterfrågas (se Figur 8). 31% skulle föredra att göra mer praktik, 26% anser att studiebesök vore det bästa sättet för att lära sig mer om arbetsmärknaden och nästan lika många (25%) skulle helst vilja träffa personer från företag som berättar om sina yrken.

Utbildningarna saknar alldeles för många praktiska moment och utan hjälp hemifrån kan jag tänka mig att det är svårt att ha full koll på hur man betalar räkningar, pensionsparande och annat.

Kille, 19-21 år, Hallands län

Figur 8. Hur skulle du vilja få information om jobbmärknaden?

1. Mer praktik	31%
2. Studiebesök på arbetsplatser	26%
3. Träffa personer från företag som berättar om sina yrken	25%

Topp
3

Det känns som att jag inte kommer vara nöjd med ett "nio-till-fyra" jobb men det känns som att det kommer bli jättesvårt att inte ha det.

Tjej, 13-15 år,
Södermanlands län

NYCKELN TILL FRAMGÅNG

Vilka färdigheter och faktorer som kommer att vara viktiga och väga tyngst i framtiden är något som diskuteras bland såväl dagens unga som vuxna. Därför är det av intresse att undersöka vad deltagarna i undersökningen anser kommer att vara viktigast för att de ska lyckas i framtiden.

På frågan "Vad tror du är viktigast för att lyckas i framtiden?" har hälften (50%) av deltagarna i Unga röster 2017 valt svarsalternativet "bra betyg", medan en tredjedel (33%) tror att nätverk och kontakter är nyckeln till framgång. 1 av 10 (11%) tror att det är något annat som kommer att väga tyngst (se Figur 9).

Undersökningen visar även att betyg och kontakter, de två mest valda svarsalternativen, tillskrivs olika vikt beroende på kön. Killar och tjejer anser båda att bra betyg är det viktigaste för att lyckas i framtiden, följt av nätverk och kontakter. Bland de som valt "annat alternativ" eller "osäker" på frågan om kön är det istället nätverk och kontakter som toppar listan med 34%, tätt följt av bra betyg på en andra plats med 29%. Denna grupp tillskriver även kön mycket större vikt; 1 av 10 (11%) uppger kön som den viktigaste faktorn för att lyckas i framtiden. Bland killar och tjejer uppger endast 1 av 100 (1%) samma svar.

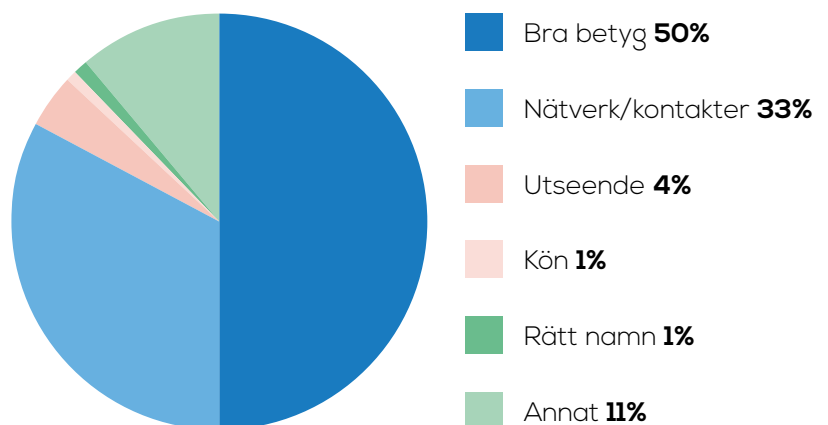
BETYGSSETS VS KONTAKTER

Betyg och kontakter tillskrivs inte bara olika vikt beroende på kön, utan även beroende på ålder. Ett tydligt mönster bland svaren i undersökningen är att bland de åldersgrupper där majoriteten fortfarande går i grund- eller gymnasieskolan (åldersgrupperna 13-15 år och 16-18 år) anser de

flesta att betygen är den avgörande faktorn för att lyckas i framtiden. I de två åldersgrupper där de flesta gått ut gymnasiet (19-21 år och 22-24 år) värderas istället kontakter och nätverk högre.

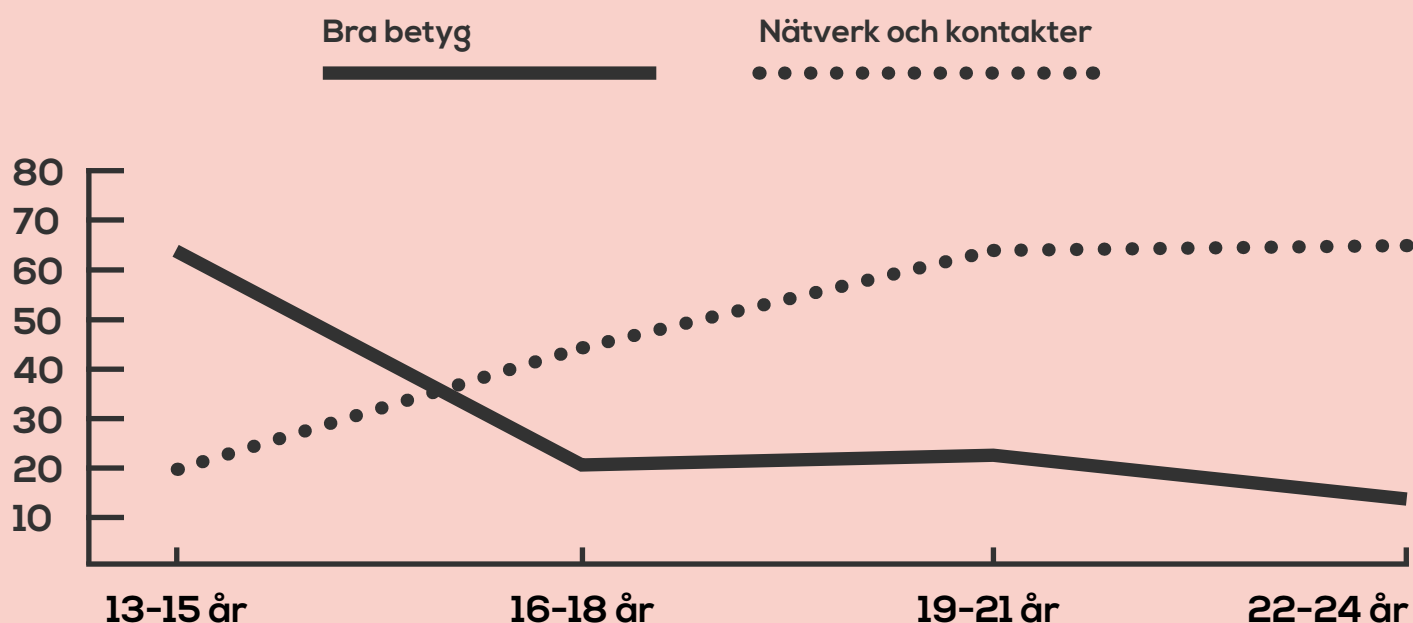
I den yngsta åldersgruppen, 13-15 år, tror 64% att betyg är det viktigaste för att lyckas i framtiden; i den äldsta åldersgruppen, 22-24 år, är det däremot bara 13% som tycker det-samma. Faktum är att statistiken i den yngsta respektive äldsta åldersgruppen ser mer eller mindre spegelvänd ut – 22-24-åringarna anser, till skillnad från 13-15-åringarna, att det är nätverk och kontakter som är nyckeln till att lyckas. Bland de yngsta i undersökningen är det bara 19% som håller med (se Figur 10).

Figur 9. Vad tror du är viktigast för att du ska lyckas i framtiden?

Figur 10. Vad tror du är viktigast för att du ska lyckas i framtiden?

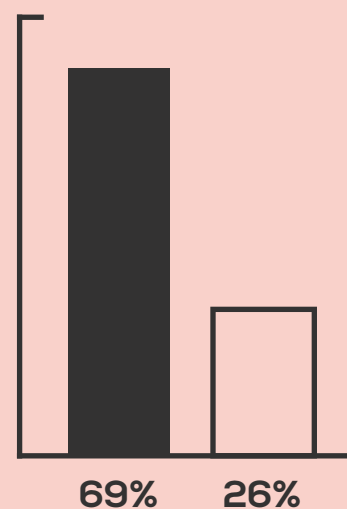
Svar i procent

Figur 11. Andel ungdomar som känner sig oroliga och ångestfyllda eller ledsna och nedstämda vid tanken på framtiden.

Siffrorna i Unga röster 2017 visar att vuxenstöd och information om arbetsmarknaden är två faktorer som markant påverkar ungas välmående och deras syn på framtiden (se Figur 11).

Av de deltagare som uppgett att de både saknar en vuxen som lyssnar på dem och att de inte har fått tillräcklig information om arbetsmarknaden uppger 69% att de känner sig oroliga och ångestfyllda eller ledsna och nedstämda vid tanken på framtiden.

Bland de deltagare som uppgett att de både fått tillräcklig information om arbetsmarknaden samt har en vuxen som lyssnar på dem sjunker denna siffra drastiskt ner till 26%. **Vuxenstöd och information ger framtidshopp!**

TEMA 2017: INFÖR VALET 2018

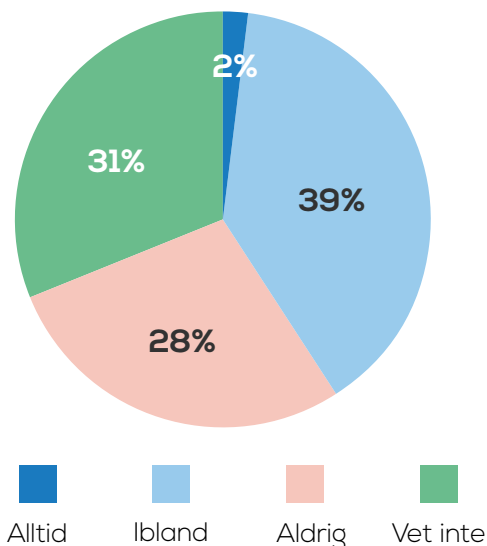
I september 2018 är det riksdagsval i Sverige. Hur tänker unga kring politik i allmänhet och valet i synnerhet? Temadelen i 2017 års Unga röster heter "Inför valet 2018" och försöker ta reda på hur unga ställer sig till bland annat politiskt inflytande, rösträttsålder och specifika politiska frågor.

POLITIKER: LYSSNA!

En av de lägre siffrorna i Unga röster 2017 återfinns under frågan "Känner du att politiker lyssnar på ungas åsikter?". Här har 2% av deltagarna svarat "alltid" – 28% anser att politiker aldrig lyssnar på unga (se Figur 12).

Utifrån undersökningens resultat kan en intressant jämförelse göras mellan huruvida unga känner sig lyssnade på av politiker och hur de känner vid tanken på framtiden. Siffrorna visar att bland de som upplever att politiker alltid lyssnar på unga så känner sig 42% glada och nöjda eller riktigt glada och hoppfulla inför framtiden. Bland de som svarat att politiker aldrig lyssnar på unga är det endast 22% som känner likadant (se Figur 13).

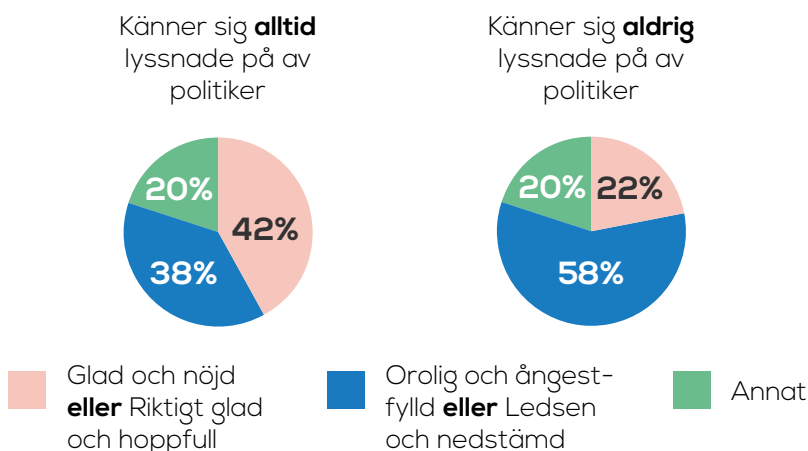
Figur 12. Känner du att politiker lyssnar på ungas åsikter?

RÖSTA – VARFÖR OCH NÄR?

81% av deltagarna i undersökningen anser att det är viktigt att rösta – 6% anser inte att det är viktigt. Ser man till svarsresultaten står inga nämnbara skillnader att finna mellan varken könen eller åldersgrupperna. Bland de 416 kommentarer som lämnats vid denna fråga anser en överväldigande majoritet att det är viktigt att rösta (se sida 15).

Figur 13. Hur får tanken på framtiden dig att känna dig?

På frågan om huruvida dagens rösträttsålder är bra eller inte svarade 62% att de tycker att 18-årsgränsen är bra. 20% anser att den borde sänkas, 11% anser att den borde höjas och 7% uppger att de inte vet.

Delas siffrorna upp efter ålder anser fortfarande majoriteten i samtliga åldersgrupper att dagens rösträttsålder är bra. Tydligt är dock att i de två yngre åldersgrupperna anser fler att rösträttsåldern borde sänkas istället för att höjas (25% bland 13-15-åringar, 15% bland 16-18-åringar). I de två äldre åldersgrupperna anser däremot fler att rösträttsåldern borde höjas istället för att sänkas (15% bland 19-21-åringar, 24% bland 22-24-åringar) (se Figur 14).

Jag tycker att det är viktigt att rösta OM man vet vad man röstar på och inte bara röstar för att det är viktigt.

Kille, 13-15 år, Västmanlands län

Är det viktigt att rösta? Om du svarat ja, varför är det viktigt? Om du svarat nej, varför är det inte viktigt?

Möjlighet att komplettera svar med skriftlig kommentar

4 av 416 kommentarer

Vi formar framtiden.

Tjej, 13-15 år, Västerbottens län

Jag är inte så intresserad i politik.

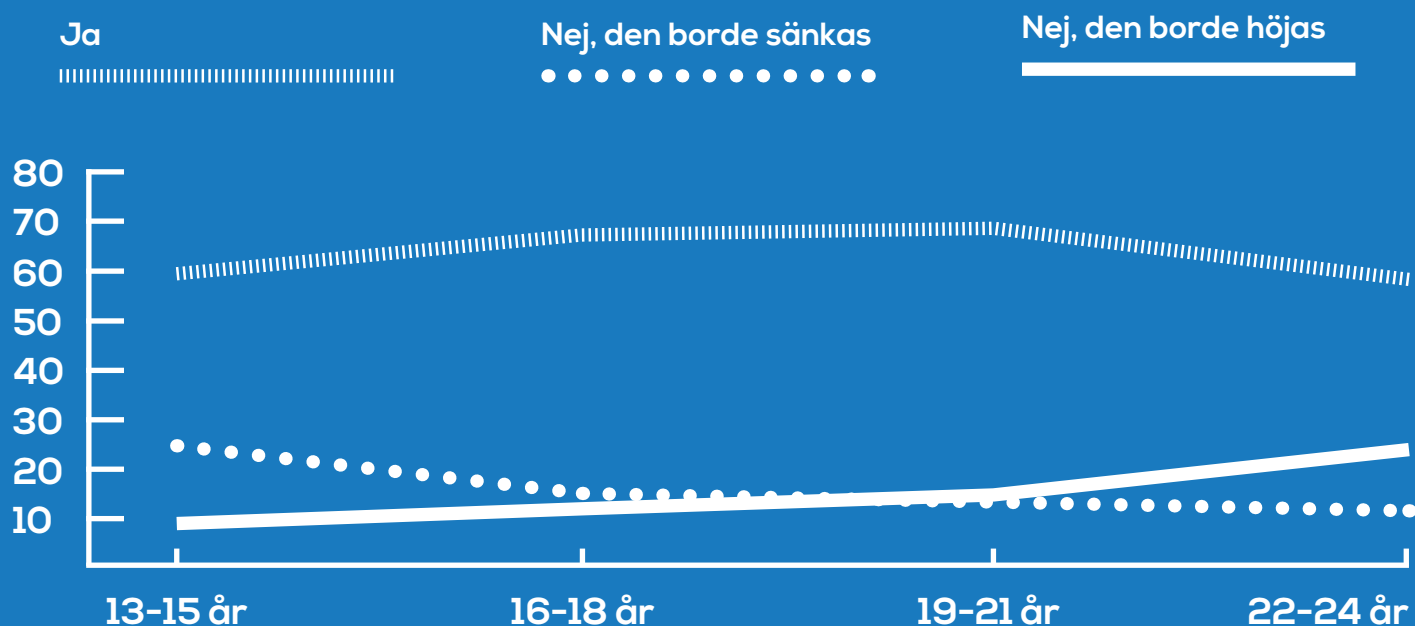
Kille, 16-18 år, Kronobergs län

Att inte rösta innebär att du är åsiktslös och det skulle jag aldrig kunna identifiera mig själv som. Att rösta är en skyldighet för att förhindra en sämre värld.

Tjej, 16-18 år, Västernorrlands län

Figur 14. Tycker du att dagens ålder för att få rösta (18 år) är bra?

Svar i procent

POLITISKA NYHETER VIA SOCIALA MEDIER

Ser man till alla de kanaler, forum och platser i och på vilka politik diskuteras och förmedlas i dag är det av intresse att fråga unga var de läser, hör, pratar om och tar del av politiska nyheter. Vid denna fråga gavs deltagarna 13 olika svarsalternativ samt möjlighet att kryssa i flera av dem. Resultaten visar att den vanligaste kanalen genom vilken unga tar del av politiska nyheter är på sociala medier (64%). Näst vanligaste sättet att få politiska nyheter på är genom TV (52%) och 39% uppger att de får dessa genom skolan (se Figur 15).

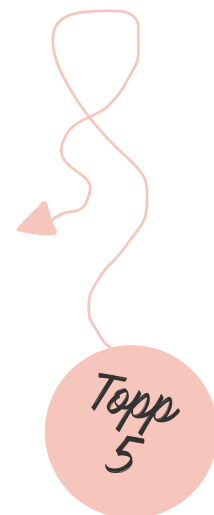
Ju äldre deltagare desto fler som uppger att de får politiska nyheter via tidningar. I åldersgruppen 13-15 år uppger 24% att de får nyheter genom tidningar, medan nästan hälften (47%) av deltagarna i den äldsta åldersgruppen 22-24 år uppger detsamma. Att få information genom sina vänner, internetforum, radio och direkt från politiska partier är även dessa svarsalternativ som blir vanligare ju äldre deltagarna är.

VILKET PARTI SKULLE UNGA RÖSTA PÅ IDAG?

Om det var riksdagsval idag skulle närmare en tredjedel av Sveriges unga inte veta vilket parti de skulle rösta på – 30% har valt svarsalternativet "vet ej" på frågan kring vilket parti de skulle rösta på (se figur 16). Det skiljer 13 procentenheter mellan de tjejer (33%) och killar (20%) som inte vet vad de skulle rösta på. Det finns också ett åldersrelaterat mönster bland de som inte vet vad de skulle rösta på: i den yngsta åldersgruppen 13-15 år uppger 33% att de inte vet, medan denna siffra sjunker till 18% bland de mellan 22-24 år.

Figur 15. Hur får du nyheter om politik? Flersvarsalternativ.

1. Sociala medier	64%
2. TV	52%
3. I skolan	39%
4. Familj och släkt	37%
5. Tidningar	32%

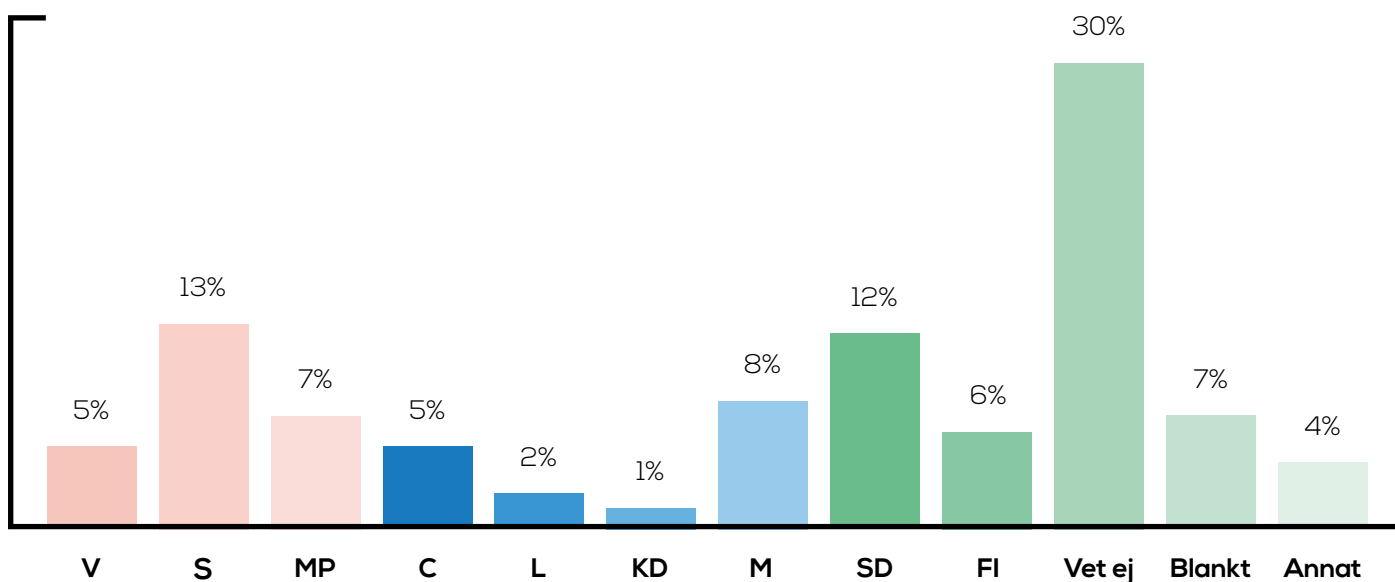

Det parti som flest unga dock faktiskt skulle rösta på är Socialdemokraterna – 13% uppger att de skulle rösta på dem. Detta svar skiljer sig inte nämnvärt mellan varken kön eller åldersgrupper.

Det parti som näst flest unga skulle rösta på (12%) är Sverigedemokraterna. Fler killar än tjejer har valt detta svarsalternativ (24% av killarna respektive 8% av tjejerna) och SD får fler röster ju äldre de svarande är (10% i åldersgruppen 13-15 år respektive 21% i åldersgruppen 22-24 år).

Moderaterna är tredje populäraste partiet med 8% – 12% av killarna och 7% av tjejerna skulle lägga sin röst på dem. Det fjärde populäraste partiet är Miljöpartiet med 7% där 4% av killarna och 8% av tjejerna skulle rösta på dem. Det femte populäraste partiet är Feministiskt initiativ med 6%. Endast 1% av killarna skulle rösta på FI och bland tjejerna har 7% valt dem. De partier med minst antal röster är Liberalerna (2%) och Kristdemokraterna (1%).

Figur 16. Om du skulle rösta/om du fick rösta idag, vilket parti skulle du rösta på?

Ändra
inte dig
för att nån
annan vill.

Annat, 13-15 år,
Skåne län

VILKA POLITISKA FRÅGOR ÄR VIKTIGA?

Vilka politiska frågor anser unga är viktiga? Flest antal deltagare i Unga röster 2017 har valt svarsalternativet "skola och utbildning" – 65%. "Sjukvård" och "jämställdhet" kommer på en delad andraplats med 51% vardera. "Miljö och klimat" kommer på en tredjeplats på 45%, tätt följt av "jobb" på 41% (se Figur 17).

Vid denna fråga går det att se ett antal tydliga skillnader mellan könen. Bland såväl killar

som tjejer är skola och utbildning det mest valda svarsalternativet; bland de som uppgett "annat alternativ" eller "osäker" på kön är det däremot "jämställdhet" som hamnar överst på listan med 70%. Bland killar är det 28% som angett jämställdhet som en viktig politisk fråga och bland tjejer är det 59% som angett detsamma.

Vidare anser tjejer i högre utsträckning än killar att sjukvård är en viktig fråga (45% bland killar och 54% bland tjejer). Det är även en större andel tjejer som anger "miljö och klimat" som en viktig politisk fråga (38% bland killar och 46% bland tjejer). Däremot anser större andel killar än tjejer att "jobb", "invandring och integration", "säkerhet och försvar" samt "Sveriges ekonomi" är viktiga politiska frågor. Ett exempel på detta är "Sveriges ekonomi" där det skiljer 16 procentenheter mellan killar (40%) och tjejer (24%).

Figur 17. Vilka av dessa politiska frågor är viktiga för dig?
Flersvarsalternativ.

1. Skola och utbildning	65%
2. Sjukvård	51%
2. Jämställdhet	51%
3. Miljö och klimat	45%
4. Jobb	41%

TRE PARTIER STICKER UT

Vilken politisk fråga som störst andel deltagare har angett som viktig skiljer sig åt när deltagarna delas upp utifrån vilket parti de skulle rösta på om det var val idag. Exempelvis ser vi att bland de som skulle rösta på Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Moderaterna är det vanligaste svaret, i likhet med snittet, "skola och utbildning". Tre partier (Miljöpartiet, Sver-

Miljö,
jämställdhet och
invandring också
viktiga frågor!

igedemokraterna och Feministiskt initiativ) sticker därmed ut då tre andra politiska frågor i större utsträckning har uppetts som viktig bland deltagarna som skulle rösta på just dessa tre partier (se Figur 18).

Bland de som skulle rösta på Miljöpartiet anser flest antal deltagare att "miljö och klimat" (68%) är en viktig fråga. Detta är 23 procenten-

heter fler än snittet (45%). Bland de som skulle rösta på Sverigedemokraterna har majoriteten angett "invandring och integration" (66%) som en viktig politisk fråga; detta är 26 procentenheter fler än snittet (40%). Bland de som skulle rösta på Feministiskt initiativ har flest antal deltagare angett "jämställdhet" (82%) som en viktig politisk fråga. Detta är 31 procentenheter fler än snittet (51%).

PARTISYMPATIER OCH FRAMTIDSTRO

Hur känner sig de olika partiernas potentiella unga väljare vid tanken på framtiden? Bland väljarna i tre partier ser mer än hälften dystert på framtiden: Sverigedemokraterna, Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet. Av de unga som skulle rösta på Sverigedemokraterna om det var val idag känner sig 51% oroliga och ångestfyllda eller ledsna och nedstämda vid tanken på framtiden (4 procentenheter fler än snittet). Bland de potentiella Feministiskt initiativväljarna i undersökningen ligger denna siffra på 52% (5 procentenheter fler än snittet) och den högsta siffran återfinns hos dem som skulle rösta på Vänsterpartiet (56%, vilket är 9 procentenheter fler än snittet) (se Figur 19).

De som skulle rösta på Sverigedemokraterna, Feministiskt initiativ eller Vänsterpartiet om det

Ungdomar är en
stor del av befolkningen!
Det är dessutom vår
framtid som kommer att
ta över flertal jobb från
pensionärer! Vi har åsikter
som inte är särskilt dumma
och vi mer pålästa än många
andra vuxna!

Tjej, 13-15 år, Gävleborgs län

Figur 18. Vilka av dessa politiska frågor är viktiga för dig? Populäraste svarsalternativet bland partiernas sympatisörer.

V	Skola och utbildning
S	Skola och utbildning
MP	Miljö och klimat
C	Skola och utbildning
L	Skola och utbildning
KD	Skola och utbildning
M	Skola och utbildning
SD	Invandring och integration
FI	Jämställdhet

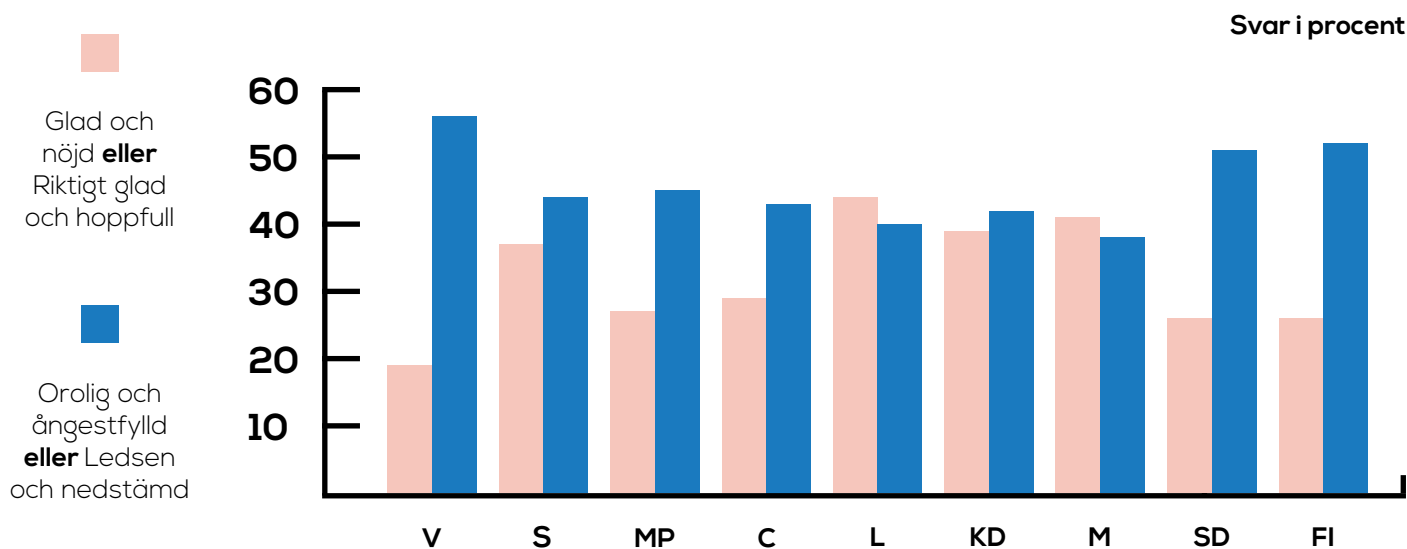
var val idag toppar även andra delar av statistiken. De utgör de tre väljargrupperna i denna undersökning där de högsta procentsatserna med deltagare som tror att det svåraste att uppnå i framtiden är att bli lycklig återfinns (34% för SD, 37% för V och 40% för FI). Här finns även de högsta procentsatserna med deltagare som känner att politiker aldrig lyssnar på unga (32% för V, 39% för FI och 42% för SD).

Jämförelsevis återfinns de flesta unga som känner sig antingen glada och nöjda eller riktigt glada och hoppfulla vid tanken på framtiden (procentuellt) hos Liberalernas potentiella väljare (44%, vilket är 15 procentenheter fler än

snittet). Dessa ungdomar följs tätt av de som skulle rösta på Moderaterna och Kristdemokraterna – 41% respektive 39% känner sig glada vid tanken på framtiden, vilket är 12 respektive 10 procentenheter fler än snittet.

Undersökningens avslutande fråga, "Vad har du för råd till politiker, makthavare och beslutsfattare för att få fler unga intresserade av politik och politiska frågor?", var en frisvarsfråga. Se sida 20 och 21 för ett urval av kommentarerna som lämnats vid denna fråga.

Figur 19. Hur får tanken på framtiden dig att känna dig? Svar uppdelat efter partisympati.

Vad har du för råd till politiker, makthavare och beslutsfattare för att få fler unga intresserade av politik och politiska frågor?

14 av 939 kommentarer

Gör det enklare att kontakta en politiker.

Annat, 13-15 år,
Västernorrlands län

Ta er ut i Sveriges samhälle! Besök skolor, fritidsverksamheter och andra liknande ställen! Fånga ungas uppmärksamhet och informera om hur viktigt det är att följa med i politiken och hur unga kan få sina röster hörda även fast de inte får rösta.

Tjej, 13-15 år, Jönköpings län

Skippa det typiska "politikernacket" och kom ut till unga och lyssna till dem.

Kille, 19-21 år, Hallands län

Tänk på alla. Det är lätt att ni säger dumma saker och tar dumma beslut när ni inte tänker på landsbygden.

Kille, 16-18 år,
Jönköpings län

Prata på ett sätt som yngre förstår.

Tjej, 13-15 år, Östra Götalands län

Va mer aktiv på sociala medier.

Kille, 13-15 år, Kalmar län

Lyssna på oss.... jag satt i elevrådet och bjöd in ALLA partier och enbart Vänsterpartiet dök upp... kan tillägga att det är en väldigt liten Kommun så det kändes väldigt dåligt att de inte kunde ta en timme och berätta för oss framtida röstare...

Kille, 22-24 år, Västra Götalands län

Gör inte allt så komplicerat.

Kille, 13-15 år, Jämtlands län

~(ツ)~

Osäker, 13-15 år,
Stockholms län

Att inte vara så nedvärderande och anse att bara för att man är ung vet man inte vad som är rätt eller fel. Även om man är ung kan man komma med massa bra förslag och idéer men många politiker lyssnar inte för de ser bara åldern.

Tjej, 13-15 år, Blekinge län

Sätta upp fler temadagar, studiebesök, eller liknande som rör politik och hur det påverkar samhället.

Tjej, 16-18 år, Uppsala län

Sluta att vara hycklare och att dom ska göra det dom ska.

Kille, 16-18 år, Stockholms län

Jag tycker inte det är politikernas uppgift. Det är var och ens egna ansvar att hålla sig lite uppdaterad för att demokratin ska fungera. Det är föräldrars ansvar samt skolans ansvar att försöka väcka ett intresse hos barn genom att tex prata om sånt de är intresserade av.

Tjej, 22-24 år, Skåne län

Att inte anta att unga är inkompetenta eller vet lite om saker. Det är till exempel bara unga som vet hur unga mår eller tänker och det kan aldrig en vuxen politiker veta.

Tjej, 16-18 år, Norrbottens län

**Vet inte vad jag vill
göra i framtiden men
känner att jag har många
möjligheter så det är inte
så oroande just nu.**

Annat, 13-15 år, Stockholms län

Låt unga förstå att deras åsikter spelar roll

Ångest inför framtiden är inte en känsla begränsad till tonåren. Oro kring framtid och samtid kan både vuxna och unga känna – men en dyster syn på framtiden under en så formativ tid som ungdomsåren lägger en osäker grund inför det kommande vuxenlivet. 4 av 10 unga känner oro inför framtiden: Hur kommer det sig?

ATT KÄNNA SIG FÖRBEREDD

Av resultaten att döma står det klart att unga inte känner sig ordentligt rustade inför framtiden. ”Jag har aldrig under min skolgång gått igenom hur jobbmaknaden fungerar och ingen har talat om mina möjligheter utöver vad gymnasieprogrammet erbjuder” säger en deltagare från Stockholms län i åldersgruppen 16-18 år. Statistiken visar att unga känner sig mer ångestfyllda ju äldre de blir – ju närmare ”framtiden” de kommer. Samtidigt säger siffrorna att andelen unga som känner sig oroliga inför framtiden sjunker när de känner sig lyssnade på av vuxna och har fått tillräcklig information om arbetsmarknaden. Detta är en tydlig indikator på att hur unga känner inför framtiden hänger ihop med hur väl förberedda de känner sig.

NÅGON SOM VISAR VÄGEN

Ett annat mönster i rapporten, tydligt genom ett flertal av frågorna, är att unga saknar stöd från vuxna. 3 av 10 saknar en vuxen som lyssnar på dem, deras tankar och problem; 7 av 10 hade önskat mer stöd från en vuxen under sin skolgång. Dessutom vill majoriteten få information om arbetsmarknaden genom mer vuxenkontakt i form av praktik, studiebesök

och genom att träffa personer från företag. Allt detta pekar på det stora behovet hos unga av vuxna förebilder – någon som visar, förklarar och vägleder.

UNGDOMAR ÄR RESURSER

Vad kan vi dra för slutsatser utifrån årets temadel? Kanske att unga måste börja ses som resurser. 81% anser nämligen att det är viktigt att rösta, och många av kommentarerna i undersökningen visar på starka övertygelser och kloka resonemang. Samtidigt vet inte 30% av deltagarna vad de skulle rösta på om det var val idag, och endast 2% känner sig alltid lyssnade på av politiker. Detta är en statistiskt sluttande backe där engagemanget är stort men känslan av att bli lyssnad på desto mindre. Behöver det vara såhär? Svaret är ett självklart och otvivelaktigt ”nej”.

VI VILL GÖRA UNGAS RÖSTER HÖRDA

Först när vuxna aktivt börjar arbeta för att inkludera unga, och uppmuntrar dem att ta plats i politiska diskussioner, kan vi börja se en uppgång i den negativa statistiken. Alla unga har en röst, men känner man inte att den rösten lyssnas på är det lätt att känna att ingenting spelar någon roll. Vi kan inte förvänta oss att framtida generationer engagerar sig i den politiska debatten om vi aldrig låtit de förstå att deras åsikter är värdefulla. Därför hoppas vi att årets Unga röster inte bara lyft viktiga siffror och åskådliggjort mönster, utan kanske viktigast av allt: att den gjort ungas röster hörda.

Metod

Rapporten Unga röster 2017 bygger på en enkätundersökning som genomfördes digitalt på Ungdomar.se. Där låg enkäten uppe under en sexveckorsperiod under oktober-november 2017. Enkäten besvarades helt anonymt.

Initialt besvarade 3420 personer enkäten – dessa respondenter var från 13 år och uppåt. Vi har emellertid gjort en avgränsning och filtrerat bort de respondenter som är 25 år eller äldre för att tydligt fokusera på målgruppen unga. Vi har gjort denna avgränsning då Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) definierar den primära målgruppen för den svenska ungdomspolitikerna som 13-25-åringar. Urvalet i rapporten bygger därmed, efter avgränsningen, på svar från sammanlagt **3219 respondenter i åldrarna 13-24 år.**

Geografiskt sett finns alla Sveriges län representerade. Respondenterna utgörs av 70% tjejer, 26% killar och 3% som angett "annat alternativ", "osäker" eller "vill ej svara" som kön.

Enkäten består av 17 frågor, varav 16 av dessa har minst två valbara svarsalternativ. Vid fyra av dessa frågor kunde respondenterna även med egna ord skriva in ett svarsalternativ istället för att välja någon av de i förväg satta svarsalternativen. Vidare gavs respondenterna vid sex av frågorna möjlighet att komplettera sina svar med fritextkommentarer.

Den 17:e och avslutande frågan var en frivillig fritextfråga där unga fick ge tips till politiker och makthavare. Totalt lämnades 939 svar vid denna fråga.

Om oss

MENTOR SVERIGE är en ideell organisation som jobbar med mentorskap för ungdomar mellan 13 och 17 år. Det internationella nätverket Mentor Foundation grundades 1994 av H.M. Drottning Silvia och representanter från Världshälsoorganisationen (WHO). Mentor Sverige grundades två år därpå, 1996, av H.M. Drottning Silvia.

Mentor finns även internationellt i länder som Storbritannien, USA och Libanon. Mentorskap är ett kraftfullt verktyg för att skapa framtidstro hos unga och Mentor Sverige har såväl individuella mentorskapsprogram som gruppmentorprogram. Hos Mentor Sverige kan alla ungdomar få en mentor, oavsett bakgrund, situation eller samhällsklass.

UNGDOMAR.SE är en av Sveriges största digitala plattformar för unga med ca 60 000 unika besökare i veckan. Sedan år 2000 har Ungdomar.se varit en trygg mötesplats där unga kan diskutera med varandra, göra sina röster hörda och få stöd i vardagen. Hos Ungdomar.se är alla unga välkomna oavsett vem de är eller vill bli. Ungdomar.se är en del av Fryshuset.

FRYSHUSET är en ideell organisation som funnits sedan 1984. Fryshuset gör det möjligt för unga att genom sina passioner förändra världen och bedriver ett 50-tal olika verksamheter som sträcker sig från skola till kultur och nöjen vidare till projekt som direkt adresserar vår tids svåraste sociala utmaningar. Fryshuset finns idag med egna mötesplatser i Stockholm, Skärholmen, Husby, Göteborg, Kalmar län, Malmö, Borlänge och Danmark och är representerade över hela Sverige via Fryshusandan och Ungdomar.se.

Känner ångest, vet inte vad jag kommer bli. Kommer jag va framgångsrik? Kommer jag ha ett jobb? Ett hem?

Kille, 16-18 år, Jönköpings län

Bilagor

Bilaga 1. Unga röster 2017 enkätfrågor

[Inledande text]

Hej!

För tredje året i rad genomför Ungdomar.se tillsammans med Mentor Sverige undersökningen Unga Röster. Vi gör den här undersökningen för att vi tycker att unga ska få komma till tals och bli lyssnade på mer. Undersökningen kommer sammanfattas i en rapport som kommer spridas till politiker, media och andra viktiga aktörer som kan förbättra samhället för unga. Vi kommer också dela resultatet på Ungdomar.se, Fryshuset.se och Mentor.se.

Dina svar är helt anonyma.

Tusen tack för att du deltar och gör din röst hörd!

[Enkät]

Vilket kön är du? Med kön menar vi könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som.

- Tjej
- Kille
- Annat alternativ
- Osäker
- Vill ej svara

Hur gammal är du?

- 13-15 år
- 16-18 år
- 19-21 år
- 22-24 år
- 25 år eller äldre

Var i Sverige bor du?

- Stockholms län
- Västra Götalands län
- Skåne län
- Uppsala län
- Östra Götalands län
- Jönköpings län
- Västerbottens län
- Norrbottens län
- Värmlands län
- Gävleborgs län
- Dalarnas län
- Södermanlands län
- Örebro län

- Kalmar län
- Kronobergs län
- Västernorrlands län
- Blekinge län
- Västmanlands län
- Gotland län
- Hallands län
- Jämtlands län

Känner du att du genom skolan har fått tillräcklig information om hur jobbmärknaden fungerar och dina möjligheter?

- Ja
- Nej

- Kommentera gärna här: [möjlighet till komplettering med egna ord]

Hur skulle du vilja få information om jobbmärknaden? Välj ett av följande svarsalternativ:

- Träffa personer från företag som berättar om sina yrken
- Mer praktik
- Studiebesök på arbetsplatser
- En mentor att bolla med
- Digital mötesplats/forum att diskutera
- Inget, får all information redan

Hur får tanken på framtiden dig att känna dig? Välj ett av följande alternativ:

- Orolig och ångestfylld
- Ledsen och nedstämd
- Känner inget särskilt (likgiltig)
- Riktigt glad och hoppfull
- Glad och nöjd

- Kommentera gärna ditt svar (valfritt) [möjlighet till komplettering med egna ord]

Finns det någon vuxen i din närhet som lyssnar på dig, dina tankar och eventuella problem?

- Ja
- Nej

Har det funnits stunder under din skolgång när du önskat mer stöd från en vuxen?

- Ja
- Nej

Vad tror du är viktigast för att du ska lyckas i framtiden? Välj ett av följande

alternativ:

- Bra betyg
- Nätverk/kontakter
- Utseende
- Kön
- Rätt namn
- Annat: *[möjlighet att skriva ett eget svarsalternativ]*

Vilket av följande alternativ känner du kommer att vara svårast att uppnå i framtiden?

- Att jag blir lycklig
- Att jag får ett fast jobb
- Att jag kommer bli antagen till högskola/universitet
- Att jag skaffar mig ett stort nätverk med kontakter
- Att jag hittar ett eget hem (permanent bostad)
- Jag har redan allt!
- Jag tror inte att något av detta är svårt att nå. Jag kan uppnå allt

- Kommentera gärna ditt svar (frivilligt) *[möjlighet till komplettering med egna ord]*

[Temadel]

Nästa år är det val i Sverige. Det görs idag många undersökningar inför valet där man mäter vad vuxna tycker och tänker men alldeles för sällan tillfrågas unga om hur de ställer sig till politiska frågor. Därför vill vi, genom några korta frågor, ge dig möjligheten att dela med dig av dina tankar kring politik, röstning och inflytande.

Känner du att politiker lyssnar på ungas åsikter?

- Alltid
- Ibland
- Aldrig
- Vet inte

- Kommentera gärna ditt svar (frivilligt) *[möjlighet till komplettering med egna ord]*

Är det viktigt att rösta?

- Ja
- Nej
- Vet ej

- Om du vill, kommentera gärna ditt svar. Om du svarat ja, varför är det viktigt? Om du svarat nej, varför är det inte viktigt? *[möjlighet till komplettering med egna ord]*

Om du skulle rösta/om du fick rösta idag, vilket parti skulle du rösta på?

- Vänsterpartiet
- Socialdemokraterna

- Miljöpartiet
- Centerpartiet
- Liberalerna
- Kristdemokraterna
- Moderaterna
- Sverigedemokraterna
- Feministiskt Initiativ
- Vet ej
- Skulle rösta blankt
- Annat: *[möjlighet att skriva ett eget svarsalternativ]*

Vilka av dessa politiska frågor är viktiga för dig? Du kan välja ett eller flera alternativ.

- Skola och utbildning
- Jobb
- Sjukvård
- Jämställdhet
- Sveriges ekonomi
- Kultur
- Invandring och integration
- Miljö och klimat
- Bostadsfrågor
- Säkerhet och försvar
- Annat: *[möjlighet att skriva ett eget svarsalternativ]*

Tycker du att dagens ålder för att få rösta (18 år) är bra?

- Ja
- Nej, den borde sänkas
- Nej, den borde höjas
- Vet ej

- Kommentera gärna ditt svar (frivilligt) *[möjlighet till komplettering med egna ord]*

Hur får du nyheter om politik? Du kan välja ett eller flera alternativ.

- Vänner
- Familj och släkt
- Sociala medier (t.ex. Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat)
- Tidningar

- TV
- Radio
- Internetforum
- Bloggar
- I skolan
- Direkt från politiska partier
- Vet ej
- Tar inte del av politisk information
- Annat: *[möjlighet att skriva ett eget svarsalternativ]*

Vad har du för råd till politiker, makt-havare och beslutsfattare för att få fler unga intresserade av politik och politiska frågor? *[Frivillig fritextfråga, endast möjlighet att skriva ett svar med egna ord]*

Besök oss på
mentor.se och
ungdomar.se

